

De Minister van Justitie en Veiligheid
Mevrouw D. Yeşilgöz-Zegerius
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Datum
20 januari 2023

Contactpersoon
J.M.E. Smilde

Onderwerp

Geachte mevrouw Yeşilgöz,

Via de internetconsultatie kreeg de Wetenschappelijke Commissie (WeCo) van de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (NVvR) kennis van het wetsvoorstel om de Wet Wapens en Munitie (WWM) aan te passen waar het gaat om de verkoop en het dragen van messen. Het voorstel maakt deel uit van een integraal pakket aan preventieve en repressieve maatregelen die zijn gericht op het terugdringen van het bezit en gebruik van steekwapens onder jongeren (zie in dit kader het [Actieplan Wapens en Jongeren](#)).

Met het wetsvoorstel beoogt de wetgever om ‘scherpe gebruiksmessen die in de praktijk op straat als steek- of dreigwapen te worden gebruikt’, aan te wijzen als wapen van de categorie IV onder 6°: daarmee worden die voorwerpen wapens in de zin van de WWM en wordt het dragen daarvan in beginsel verboden.

Bij deze aanwijzing zal, aldus de memorie van toelichting, worden aangesloten bij de soorten steekwapens die in de politiepraktijk worden aangetroffen bij steek- en dreigincidenten. Het gaat hier dus feitelijk niet om een wijziging van de WWM, maar om een aanwijzing in de Regeling Wapens en Munitie.

Met de hierboven bedoelde aanwijzing wordt het onverpakt dragen van gebruiksmessen in de openbare ruimte in beginsel verboden. Als de wapens zo zijn ingepakt dat ze niet voor onmiddellijk gebruik gereed zijn, is in de wettelijke zin geen sprake van het dragen van een wapen. Omdat ‘het gewone gebruik in de openbare ruimte’ van zulke voorwerpen toegestaan moet blijven, stelt de wetgever voor om ter zake aan artikel 27 WWM een vrijstellingsgrond toe te voegen die ziet op het dragen van de aan te wijzen voorwerpen voor ‘maatschappelijk aanvaardbare activiteiten, waaronder activiteiten op het gebied van educatie, recreatie, sport, beroeps- of bedrijfsuitoefening en onderhoudswerkzaamheden’.

Ten slotte staat in het wetsvoorstel dat het draagverbod zal worden ondersteund met een verbod op de verkoop aan minderjarigen door middel van een wijziging van artikel 31 WWM. Van een algeheel verbod op de overdracht van gebruiksmessen aan minderjarigen wil de wetgever niet weten: dat zou immers het dagelijks leven ingrijpend verstoren en zou ook geen wezenlijke bijdrage leveren aan het realiseren van de doelstelling om het bezit en

gebruik van steekwapens in de openbare ruimte terug te dringen; die doelstelling wordt immers al in voldoende mate gerealiseerd door het verbod op het dragen van dergelijke voorwerpen, aldus de mvt.

Overwegingen en vragen

Hoewel het duidelijk is dat het aantal steekincidenten onder jongeren fors is toegenomen en ook dat jongeren kennelijk geregeld steekvoorwerpen dragen (wat de kans op een steekincident vergroot), blijkt uit de toelichting bij het wetsvoorstel niet duidelijk wat de omvang van het op te lossen probleem is; gebruiken jongeren bij de geregistreerde steekincidenten meer dan incidenteel de ‘gebruiksmessen’ waarop het voorstel ziet en/of in welke mate dragen jongeren juist zulke voorwerpen? De WeCo zou hierover in de toelichting graag meer uitleg krijgen.

Vraag is verder op welke voorwerpen het wetsvoorstel precies doelt. Het gaat onder andere over ‘scherpe gebruiksmessen die in de praktijk op straat als steek- of dreigwapen worden gebruikt’ en over ‘gebruiksmessen die bij geweldsincidenten kunnen worden gebruikt’, maar dit is volgens de WeCo nog weinig concreet. In de toelichting wordt weliswaar een voorbeeld gegeven van ‘messen met een enkelzijdig gesneden lemmet tot 28 centimeter’ en snoeimessen, maar daarmee blijft veel onduidelijkheid bestaan. In het aangepaste besluit zullen mogelijk allerlei messen en andere scherpe voorwerpen opgesomd gaan worden, maar daarmee zullen geenszins alle problemen zijn opgelost. De gereedschapskist van een leerling houtbewerking VMBO-3 en/of de keukenbenodigdheden die een leerling kok (idem) bij zich heeft, kunnen bijvoorbeeld heel anders worden beoordeeld dan wanneer diezelfde voorwerpen worden aangetroffen bij een minderjarige leerling die een administratieve opleiding volgt of iemand die in 5 VWO zit. Bovendien worden er geregeld levensbedreigende letsels toegebracht met stanleymessen en/of afbreekmesjes, aardappelschilmesje of zogeheten Zwitserse alles-in-een messen. Alleen het verbieden van vleesmessen heeft wat dat betreft weinig meerwaarde, aangezien ook kleine messen levensgevaarlijk kunnen zijn. Een lemmet van enkele centimeters kan al dodelijk zijn, mits toegepast op de voor het slachtoffer verkeerde plaats.

Overigens is het in art. 26 lid 5 nu al verboden voor minderjarigen om een wapen van categorie IV te dragen. Wat daar onder valt is te lezen in de betekenisbepaling art. 2 WWM categorie IV onder 1 en onder 2. Uit art. 2 WWM volgt dat ook ‘voorwerpen waarvan, gelet op hun aard of de omstandigheden waaronder ze worden aangetroffen, redelijkerwijs kan worden aangenomen dat ze zijn bestemd om letsel aan personen toe te brengen of te dreigen en die niet onder een van de andere categorieën vallen’, wapens van Categorie IV opleveren (zie onder 7°). De WeCo vraagt zich af of het dragen van de gebruiksmessen waarop de minister doelt niet al in de regel via die weg verboden zijn en zou daarover graag een nadere uitleg in de toelichting zien.¹

De WeCo mist verder een onderbouwing van het standpunt dat het draagverbod van aan te wijzen voorwerpen enkel zou moeten worden ondersteund met een verbod op de verkoop aan minderjarigen (“Het verbod, bedoeld in het vierde lid, geldt ten aanzien van een wapen van de categorie IV onder 6°, slechts voor zover de overdracht daarvan strekt ter uitvoering van een koopovereenkomst”) en niet met een algeheel verbod op de overdracht daarvan (vgl. artikel 31 WWM). Het verbod op verkoop aan minderjarigen miskent de mogelijkheid dat een

¹ In het handboek over de Wet Wapens en Munitie van H.J.B. Sackers (14^e druk) staat op pagina 2841 overigens dat het hier vooral zou gaan over al dan niet kapotte flessen, glazen, tafelpoten en fietskettingen/kettingsloten.

minderjarige via het account van een meerderjarige in zijn/haar gezinsomgeving (bijvoorbeeld dat van een ouder/verzorger of (andere) meerderjarige huisgenoot) anoniem en zonder enige vorm van controle messen van welke soort dan ook kan aanschaffen. Hetzelfde probleem bestaat als een meerderjarig persoon een messen-set aanschafft en die vervolgens aan een minderjarige ter beschikking stelt (zoals ook met alcohol en sigaretten gebeurt). In de toelichting wordt daarover niets gezegd. De WeCo adviseert de minister in de mvt dieper op deze problematiek in te gaan.

Prof. mr. Th. A. de Roos
voorzitter